

ذکری برای جبران روزه ماه رجب

روزه ماه رجب / با توجه به فضیلت بسیار زیاد روزه ماه رجب، بعضا برخی افراد توان روزه گرفتن را ندارند که برای جبران آن راهکاری بیان شده است که در ادامه می آید.

بسم رب المهدی (عج)

به گزارش پایگاه اینترنتی دست نوشته های معارفی امیرمحسن سلطان احمدی سیرجانی ([سلطان احمدی دات آی آر](#)): روزه در هر روزی از ماه رجب ارزش و ثواب بسیار زیادی دارد و بسیاری از سالکان زهد و تقوا، همه این ماه را روزه می گیرند. و روایات فراوانی در باب فضیلت روزه ماه رجب آمده که بحث فضیلت روزه ماه رجب مبحثی جدا است.

در روایات آمده که هر که روز اول رجب را روزه بدارد، آتش دوزخ به فاصله ی یک سال راه، از او دور می شود. و آمده که حضرت نوح (علیه السلام) در این روز سوار کشتی شد و به همراهانش امر فرمود آن روز را روزه بدارند. در همین زمینه امام کاظم (علیه السلام) می فرماید: رجب، ماه عظیمی است که خداوند، اعمال نیک را در آن چند برابر می فرماید و گناهان را در آن محو می کند. پس هرکس یک روز از ماه رجب را روزه بگیرد، به اندازه مسیر یک سال از جهنم دور و هرکس سه روز از آن ماه را روزه بدارد، بهشت بر او واجب می شود.^۱

همچنین آن حضرت در روایت دیگری می فرماید: . رجب، نام نهری در بهشت است که از شیر سفیدتر و از عسل شیرین تر است؛ بنابراین هرکس یک روز از ماه رجب را روزه بدارد، خداوند از آن نهر به او خواهد نوشاند.^۲

اما با وجود این فضیلت های فراوان روزه در ماه رجب یک عده به علت مشکلات مختلف از جمله کهولت سن، بیماری، یا دوران ماهیانه بانوان و دیگر علل امکان روزه گرفتن را ندارند و از طرفی نیز حسرت می خورند که نمی توانند جزء قافله روزه داران ماه رجب باشند. از این رو در روایتی از پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله) ذکری جهت جبران

روزه در این ماه شریف توصیه شده است.

سید بن طاووس در کتاب شریف اقبال الاعمال در بخش اعمال ماه رجب در این باره چنین نوشته است: همانطور که بیان شده روزهی ماه رجب دارای فضیلت بزرگی است، ولی به خاطر کثرت عذرهای، همگان توان روزه گرفتن را ندارند و برخی از افرادی که عذر دارند، خواهان آن هستند که عملی به جای روزه وجود داشته باشد که با انجام آن، اوقاتی را که امکان عمل در آن برای آن‌ها فراهم است، مغتنم بشمارند.

از این رو شایسته است در این جا عملی را که هنگام عدم تمکن از روزهی ماه رجب جانشین آن است را یادآور شویم، که خداوند -جل جلاله- در اتمام حجت بر بندگان و روی آوردن آن‌ها به خود و نگاه داشتن آن‌ها از روی گرداندن از خود، بسیار کوشیده است.

در روایات مربوط به عوض روزهی مستحبی ماه رجب، دو عمل ذکر شده است:

۱- عوضی که احتمال دارد ویژهی ثروتمندان باشد.

۲- عوضی دیگر که بنا بر احتمال برای تنگدستان ذکر شده است.

را صدقه

اما عوضی که برای ثروتمندان ذکر شده، عبارت است از این که «محمد بن یعقوب کلینی» و دیگران به نقل از ائمه‌ی صادقین (علیهم السلام) آورده اند: «پرداخت صدقه به اندازه‌ی مد طعام -حدود ۷۵۰ گرم گندم، جو و ...- به افراد تنگدست، جانشین یک روز روزهی مستحبی است». (کافی ج ۴ ص ۱۴۴).

البته در روایت دیگر، پرداخت یک درهم در عوض یک روز روزهی مستحبی نیز ذکر شده است. شاید این تفاوت به حسب مقدار گشاده دستی و توان صدقه دهنده باشد.

در اواخر اعمال ماه رجب نیز حدیثی ذکر شده مبنی بر این که مستحب است انسان در عوض هر روز روزهی مستحبی ماه رجب که با اهمیت است، مقدار یک گرده نان صدقه بدهد. شاید این مقدار صدقه که کمتر از همه است تخفیفی برای تنگدستان باشد.

ر ذکر

اما عوضی که به عنوان عوض روزهی ماه رجب و احتمالا برای تنگدستان ذکر شده، عبارت است از این که جدم «ابوجعفر طوسی» به نقل از «ابوسعید خدری» خدری آورده است که رسول خدا (صلی الله علیه و اله) فرمود: رجب ماه پر برکت خدا است. و در ادامه فضیلت روزهی این ماه و ثواب خاص روزهی هر یک از روزهای آن را بر شمرد.

در پایان این روایت آمده است: **عرض شد ای رسول خدا (صلی الله علیه و اله) اگر کسی توان روزه گرفتن را نداشت، چه کاری انجام دهد تا به ثواب هایی که ذکر فرمودید، برسد؟ حضرت فرمودند: در هر روز از ماه رجب تا پایان ۳۰ روز، این تسبیح را ۱۰۰ بار بگویید:**

سُبْحَانَ الْإِلَهِ الْجَلِيلِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي
التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ الْأَعْزِزِّ الْأَكْرَمِ
سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ الْعَزِزُّ وَهُوَ لَهُ أَهْلٌ.

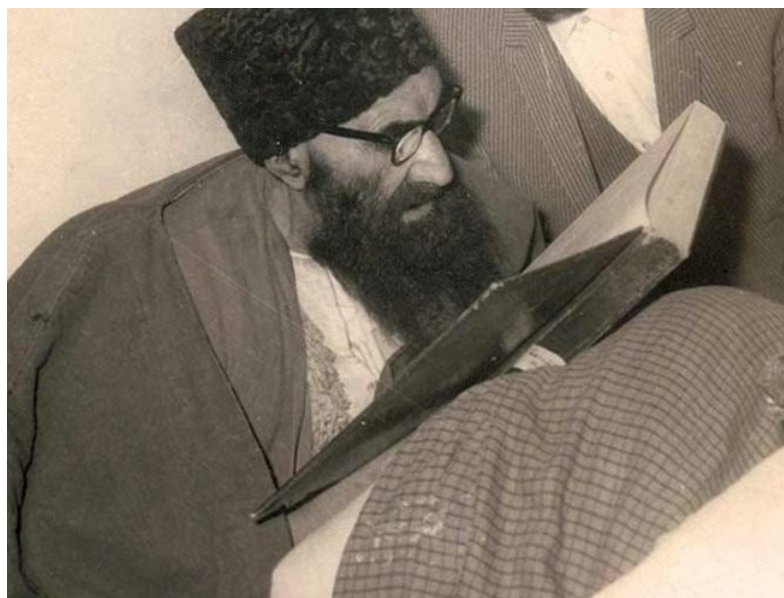
منزه است خدای بزرگ، منزّه است آن که تسبیح جز برای او سزاوار نیست، منزّه است خدای عزیزتر و گرامی تر، منزّه است آن که جامه عزّت در پوشید که تنها او برای آن جامه شایسته است.

بنابراین برای مومنان ثروتمند شایسته نیست که ترک احتیاط نموده و در برابر هر روز از روزهای مستحبی، یک مد طعام به افراد تنگدست صدقه ندهند و فقط به گفتن تسبیح یاد شده بسنده کنند، بلکه احتیاطاً هم صدقه دهند و هم تسبیح یاد شده را بگویند.^۱

همچنین عارف کامل مرحوم آیت الله میرزا جواد آقا تبریزی در بخش مراقبات رجب در کتاب المراقبات به این ذکر اشاره نموده و ضمن بیان مشروح کامل این روایت که در فضیلت روزه ماه رجب از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) است به نقل از شیخ صدوق به این ذکر شریف اشاره کرده است که بعد از بیان این حدیث فردی از پیامبر (صلی الله علیه و اله) سوال می کند که کسی اگر نتواند صدقه بدهد که ثواب روزه را کسب کند، چه کاری انجام دهد؟ که حضرت فرمودند با این تسبیح هر روز ماه رجب صد بار خدا را تسبیح کی کنی تا سی روز تمام شود.^۱

المراقبات ۱۱۶ ترجمه ابراهیم محدث

پس اگر شخص قادر بر روزه این ماه نباشد، هر روز صد مرتبه این تسبیحات را بخواند تا ثواب روزه آن را دریابد.

درباره سیره عملی مرحوم آیت الله حاج آقا رحیم ارباب اصفهانی در ماه رجب، استاد مطهری نوشته است:

تتمه مطلب نکته ای از مرحوم آیت الله حاج آقا رحیم ارباب، که استاد مطهری چنین نقل کرده اند: یادم است که در ماه مبارک رجب در سال ۱۳۲۱ که تابستان بود و به اصفهان رفته بودیم، می‌رفتیم به درس آقای حاج آقا رحیم ارباب سلامه الله تعالی که از بزرگان هستند. من این ذکر را اول بار از این مرد شنیدم. می‌دیدم که خیلی کند صحبت می‌کند و اذکار را بالخصوص خیلی با تأنّی و حضور قلب می‌گوید:

«سُبْحَانَ الْإِلَهِ الْجَلِيلِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْدُبُ غَيْرِي
التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ الْأَعَزِّ الْأَكْرَمِ
سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ الْأَعَزُّ وَهُوَ لَهُ أَهْلٌ»

می‌دیدم این مرد مرتب اینها را می‌گفت. چون پیرمرد بود و نمی‌توانست روزه بگیرد، آن را با این جبران می‌کرد.

پدیدآورنده:

به قلم: امیرمحسن سلطان احمدی

www.soltanahmadi.ir

پی نوشت ها :

1. اقبال، ۶۳۴

2. همان، ۶۳۵

استاد مطهری، آشنایی با قرآن، ج ۸، ص ۲۴۳